

ται εἰς μέσον τι μεταξὺ ἀδιαφορίας καὶ καταδιώξεως. Ἡ οἰκοδέσποινα καθήκον ἔχει βεβαίως νὰ ἔχῃ ἀνοικτὸν τὸ ὄμμα· ἀλλὰ δέον ἐπίσης νὰ γινώσκῃ ὅτι οὐδὲν πλάσμα μανθάνει νὰ ἐκτελῇ καλῶς τὸ ἔργον του ἂν μὴ ἀφεθῇ αὐτῷ ποιά τις ἐλευθερία. Ἐπαγρύπνησις καὶ ἐμπιστοσύνη, αὗται εἶνε αἱ δύο ἀρχαὶ σώφρονος οἰκογενειακῆς διοικήσεως. Ἄνευ τῆς πρώτης ἡ οἰκοδέσποινα ἐξαπατᾶται, ἄνευ τῆς δευτέρας πλανᾶται, στερούσα τὸν ὑπρέτην τοῦ καλλίστου ἐλατηρίου τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος, τῆς εὐθύνης καὶ τῆς τιμῆς.

Ἄλλ' ὅσην φρόνησιν καὶ ἂν ἐπιδείξῃ οἰκοδέσποινα τις ἐν τῇ ἐκλογῇ καὶ τῇ διευσθύνσει τῶν ὑπηρετῶν, δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ τὴν ἀρχὴν ταύτην ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι παρὰ τὸ ταπεινὸν αὐτῶν ἔργον εἰσὶ ἀνθρώπινα καὶ λογικὰ πλάσματα, ἄξια εὐμενείας καὶ ἐκτιμήσεως. Ἀδικώταται εἴτι γυναικες τινες μὴ ἀνεχόμεναι νὰ ἔχωσι σφάλματα οἱ ὑπρέται. Οὐδ' ἐννοοῦσιν ὅτι ἡ ἀτελής αὐτῶν ἀγωγὴ εἶνε ἥδη πηγὴ τῶν ἐσφαλμένων ἰδεῶν, αἵτινες ἐπιδρῶσι καὶ ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν. Θεωροῦσι φαίνεται τὰ προσόντα τῶν ὑπηρετῶν ὡς ὀρειλὴν τῆς ὑποίας τὴν ἀποτίσιν δέχονται ὡς φυσικωτάτην, τὰ δὲ σφάλματα αὐτῶν ὡς καθυστέρησιν ζημιοῦσαν αὐτοὺς καὶ δι' ἣν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ τὴν μέμφωνται ἀκαταπύστως. Θεωροῦσι φαίνεται ἐπίσης, τὴν οἰκιακὴν ἐργασίαν ὡς εὐχερὲς πρᾶγμα· ἐπειδὴ δ' εὐχερέστατον εἶνε νὰ ἔχῃ τις φαντασιοπληξίας, νομίζουσιν ὅτι εὐχερέστατον εἶνε καὶ τὸ μαντεύειν καὶ ἐκτελεῖν αὐτάς. Τοῦτο ὅμως εἶνε μεγάλη πλάνη· καὶ ὅπως πεισθῶμεν περὶ τούτου ἀρεῖ νὰ ἀναλογισθῶμεν ἡμεῖς ἂν ἐκτελῶμεν αὐστηρῶς πάσας ἡμῶν τὰς ὑποχρεώσεις. Εἶνε ἀληθές ὅτι συχνάκις αἱ λίαν δύσκολοι γυναικες εἶνε αἱ ἀρχαί· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἔπρεπε περισσότεραν ἐπιείκειαν νὰ αἰσθάνωνται εἰς πλάσματα ἀφωσιωμένα εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ καταδεδικασμένα εἰς τὴν ἰδυνήρην ἀνάγκην τοῦ ὑπηρετεῖν τοὺς ἄλλους.

Ὁμολογητέον ὅτι τὸ νέον κοινωνικὸν καθέστος δὲν ἀπέβη εὖνον εἰς τοὺς ὑπρέτας. Ἄλλοτε ὁ θεράπων δὲν ἀπείχε πολὺ τοῦ ὑποτελοῦς, ἐν ἀρχῇ δὲ ἦτο αὐτόχροημα ὑποτελής. Ἄλλ' ἐτέρωθεν ἦτο μέλος τῆς οἰκογενείας τοῦ ἄρχοντος, παρεκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν αὐτοῦ. Ἀφ' οὗτου ὁ θεράπων ἐγένετο ἐλεύθερος, ἡ θέσις αὐτοῦ εἶνε ἐν τῷ μαγειρείῳ καὶ ἐν ἀντιθαλάμῳ· δὲν ἀποτελεῖ πλέον μέρος τῆς οἰκογενείας. Κρυφία τις πάλιν φαίνεται γινόμενη ἀνὰ μέσων τῶν θεραπόντων καὶ τῶν κυρίων· οὗτοι μὲν εἰσὶ ἀλαζδones, ἐκεῖνοι δὲ ἄπιστοι· οὐδὲν τὸ εἰλικρινὲς μεταξὺ αὐτῶν. Οἱ ὑπρέται σήμερον συνάπτουσι ψυχρὰς συμφωνίας εὐχερῶς διαλυομένας, ἐκτελοῦσιν ὑπηρεσίαν τακτικὴν μὲν ἄλλ' ἄνευ ἀφοσιώσεως, ἐπιδεικνύουσι προθυμίαν ἄλλ' ἄνευ ἀγάπης, μεταξὺ δ'

αὐτῶν καὶ τῶν κυρίων παντελὴς ἐπικρατεῖ ἀδιαφορία. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη κατὰστασις εἶνε ὀλεθρία εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὰ τέκνα, εἰς αὐτοὺς ἔτι τοὺς θεράποντας. Οὗτοι διὰ τῶν διηνεκῶν τούτων μεταβολῶν διχφθεύονται· μεταβαίνοντες ἀπὸ οἰκογενείας εἰς οἰκογένειαν, δὲν ἔχουσιν οἰκογένειαν, συζευγνύμενοι ἀποχωρίζονται καὶ ζῶσιν ἐν διαφόροις οἴκοις, ἀπομακρύνουσι μάλιστα καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν διὰ νὰ μὴ γίνωνται ὀχληροί. Ὅθεν ὁ κύριος αὐτῶν σκοπός, ὅταν σωφρονῶσι, εἶνε νὰ συναγάγῃσι ὅσῳ δυνατόν τὸ ταχύτερον τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν ἥπως ἀπαλλαγῇσι τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν καὶ ἰδρύσῃσι καὶ οὗτοι οἶκον· ἡ τοιαύτη φιλοδοξία εἶνε ἐπαινετὴ βεβαίως ἀλλὰ στοιχίζει ἀκριβὰ εἰς τοὺς κυρίους. Τῆς οἰκοδεσποίνης λοιπὸν καθήκον εἶνε νὰ ἐλκύσῃ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ ὑπρέτου διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης, τῆς εὐμενείας, τῆς ἐπιεικειᾶς, καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πίστιν αὐτοῦ διὰ διαγωγῆς εὐσταθοῦς καὶ ἡσύχου· οὕτω πράττουσα θὰ συντελέσῃ μεγάλως εἰς τὴν οἰκιακὴν εὐδαιμονίαν, εἰς τὴν ἡσυχίαν τοῦ συζύγου, εἰς τὴν ἀθωότητα τῶν τέκνων τῆς, καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν βελτίωσιν τῶν ὑπηρετῶν, ὧν φέρεי ἐν τινι μέτρῳ τὴν εὐθύνην. Τότε θὰ παρὰχθῇ τι παρεμφερές πρὸς τοὺς ἀρχαίους πατριαρχικοὺς οἴκους ἐν οἷς ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἡ οἰκοδέσποινα μετεχειρίζοντο τοὺς θεράποντας· σχεδὸν ὡς τέκνα των, ἀνέτρεφον αὐτοὺς θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς, καὶ ἐξησφάλιζον αὐτοῖς γωνίαν τινὰ γῆς διὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας των· τότε θ' ἀναφανῶσι πάλιν οἱ ἄλλοτε ὑπηρεταί, λείψανα τοῦ παρελθόντος, οἱ ἀχώριστοι τῆς ἐστίας, οἵτινες μεταβαίνοντες ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἐλίκνιζον τοὺς υἱοὺς ἐκείνων ὧν εἶχον ὑπηρετήσῃ τοὺς πατέρας.

(Paul Janet).

[Ἐπεται συνέχεια]

## ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟΝ

Τὸ μέρος τοῦ Λονδίνου, ὅπερ ἀγγλιστὶ καλεῖται London πρὸς διὰκρυσιν τοῦ προαστείου Outer London (Ἐξω Λονδίνου) ἔχει τέσσαρα ἐκατομμύρια κατοίκων καὶ ἔκτασιν 304 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἐφ' ἧς εἶναι ὠκεοδημένα 500,000 οἰκίαι. Ὅθεν κατὰ μέσον ὄρον κατοικοῦσιν ἐν ἐκάστη οἰκίᾳ ὀκτὼ ἄνθρωποι, ἥτοι ἀναλογοῦσι 1640 οἰκίαι καὶ 13,157 ἄνθρωποι ἐν ἐκάστῳ τετραγωνικῷ χιλιομέτρῳ. Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Λονδίνου εἶναι ἴσος τῷ τῆς Ὀλλανδίας, μείζων τοῦ τῆς Σκωτίας, διπλάσιος τοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Δανίας, ἂν δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν βαίνει αὐξανόμενος καὶ εἰς τὸ μέλλον, θὰ ἐξισωθῇ περὶ τὰ τέλη τοῦ αἰῶνος πρὸς τὸν τῆς Ἰρλανδίας, πρὸς ὃν ἰσοῦται νῦν ὁ τοῦ Λον-

δίνου καὶ τῶν προαστείων αὐτοῦ πληθυσμός. Αὐξάνεται δ' ὁ πληθυσμός τοῦ Λονδίνου καθ' ἐβδομήκοντα χιλιάδας κατοίκων ἐτησίως, ἤτοι κατὰ πληθυσμὸν ἴσον περίπου πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Γενεύης. Ἐν ἔτει 1878 τὸ Λονδίνον εἶχεν ὁδοὺς ἐκτάσεως 2953 χιλιομέτρων, ὧν 2154 ὁδῶν ἐστρωμένων διὰ μακαδάμ, 540 γρανιτοστρώτων, 24 ξυλοστρώτων καὶ 35 ἀσφαλτοστρώτων. Τὰ ὑδραυλικά ἔργα τῆς πόλεως εἰσὶν ἀνατεθειμένα εἰς ὁκτὼ προνομιούχους ἐταιρίαις, αἵτινες παρέχουσιν καθ' ἐκάστην 630,000 κυβικὰ μέτρα ὕδατος· τὸ κεφάλαιον τῶν ἐταιριῶν τούτων ἀνέρχεται εἰς 325 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Παρέχεται δὲ τὸ ὕδωρ ἀντὶ τιμῆματος 17 λεπτῶν κατὰ κυβικὸν μέτρον, ἐπεὶδὴ δὲ αἱ δαπάναι εἶναι 7 λεπτὰ κατὰ κυβικὸν μέτρον, ἀπομένει κέρδος εἰς τὰς ἐταιρίαις 10 λεπτῶν κατὰ μέτρον. Τὸν δὲ φωτισμὸν ἐκτελεστοῦν ἀναλάβη τρεῖς ἐταιρίαι φωταερίου, παράγουσαι 560 ἑκατομμύρια κυβικῶν μέτρων κατ' ἔτος, διὰ δύο ἑκατομμυρίων τόννων ἀνθράκων. Τὸ φωταερίον διοχετεύεται διὰ σωλῆνων μήκους 4,000 χιλιομέτρων, ἡ δ' ἐτήσια δαπάνη τοῦ φωτισμοῦ ἀνέρχεται εἰς 75,000,000 δραχμῶν. Ἀλλὰ καὶ ὁ δι' ἡλεκτρικοῦ φωτὸς φωτισμὸς ἐπεκτείνεται ὁσημέραι. Τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα (Metropolitan Fire-Brigade) ἀποτελεῖται ἐξ 676 ἀνδρῶν, ἔχει δὲ 41 ἀτμοκινήτους καὶ 115 χειροκινήτους ἀντλίας. Ἐν ἔτει 1882 συνέβησαν 4,296 πυρκαϊαί, ὧν 164 σπουδαῖαι, ἐπενεγκοῦσαι τὸν θάνατον 36 ἀνθρώπων. Ἡ δαπάνη πρὸς συντήρησιν τοῦ πυροσβεστικοῦ σώματος ἀνέρχεται εἰς 2,500,000 δρ. κατ' ἔτος. Αἱ ὑπόνοιμοι τοῦ Λονδίνου ἔχουσι μῆκος ὁλικὸν 3700 χιλιομέτρων καὶ διάμετρον ἀπὸ 22 ὑφεκατομέτρων μέχρι 3 μέτρων καὶ 75 ὑφεκατομέτρων. Πᾶσαι αἱ οἰκίαι συγκοινωνοῦσι μετὰ τῶν ὑπονόμων, τὰ δὲ ἀκάθαρτα ὕδατα τῶν οἰκιῶν χύνονται ἀπ' εὐθείας εἰς ταύτας καὶ διοχετεύονται εἰς μεγάλας δεξαμενάς παρὰ τὰς ὄχλας τοῦ Ταμέσεως, ἐχούσας χωρητικότητα 270,000 κυβικῶν μέτρων.

Ὀλίγιστοι γινώσκουσιν ὅτι ὁ ἐν ἡλικίᾳ ἄνθρωπος εἶνε τὴν ἐσπέραν ὑψηλότερος ἢ τὴν πρωΐαν, καὶ ὁμῶς τοῦτο εἶναι ἐπιστημονικῶς ἀποδεδειγμένον. Κατὰ τὴν τελευταίαν σύνοδον τῶν Γερμανῶν χειρουργῶν ὁ ἐκ Ρόστοκ ἰατρός Μέρκελ ἀνέγνωσε πραγματεῖαν περὶ παρατηρήσεων γενομένων ἐπὶ καταμετρήσεων τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ὁ ἰατρός οὗτος καταμετρήσας ἑαυτὸν πρῶτον παρετήρησεν, ὅτι τὴν πρωΐαν ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης ἦτο πέντε ὑφεκατόμετρα ὑψηλότερος ἢ τὴν ἐσπέραν ἱστάμενος ὄρθιος. Ἡ διαφορὰ αὕτη προέρχεται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς πίεσεως τοῦ βάρους τοῦ σώματος ἐπὶ τῶν ἀρμολῶν τῶν ἀρθρῶν· ἐν μόνῃ τῇ ἀρθρώσει τῶν ὀστέων τοῦ γόνατος ἡ διαφορὰ εἶναι ἐνὸς ὑποχιλιομέτρου· ἐν δὲ τοῖς ἀστραγάλοις καὶ τοῖς ὀστοῖς τῶν μηρῶν ἡ διαφορὰ φθάνει εἰς ἓν ὑφεκατόμετρον.

## ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ

Ἀγάπη, Ἐσὺ, χαρὰ τῆς γῆς  
Καὶ τοῦρανοῦ εὐλογία,  
Ποῦ εἶσαι γλυκεῖα ὅσ' ἄν τ' ἄστρο τῆς Αὐγῆς,  
Ποῦ εἶσαι μεγάλη ὅσ' ἂν τὴν Παναγία!

Ἐμπρός Σου γονατίζω, ἀγνή θεά,  
Καὶ Σου φιλῶ τὸ διαμαντένιο χέρι.  
Λυπήσου μας ποῦ ζοῦμε μακριὰ,  
Κάμε μὴ ἴμερα νὰ γενοῦμε ταῖρι.

Ἐμπρός Σου γιὰ κερὶ μοῦ λύνει ὁ νοῦς,  
Μοῦ καίγεται ἡ καρδιά μου γιὰ λιβάνι...  
Ἀπ' τοὺς ἀνθούς Σου τοὺς παντοτεινοὺς  
Πλέξε γιὰ μᾶς τοῦ γάμου τὸ στεφάνι!

Κ' ἐμεῖς θὰ ζοῦμε δοῦλοι Σου πιστοί.  
Καὶ τὸ μικρὸ, τὸ φτωχικὸ μας σπίτι  
Θά εἴν' ἐκκλησίᾳ τρανὴ καὶ ἑακουστὴ  
Ποῦ τὴ δικὴ Σου δόξα θὰ κηρύττει!

Ἀλλ' ἂν ἐγράφη ἀκόμα γιὰ πολὺ,  
ὦ χωρισμοὶ καὶ πίκραις, νὰ μας τρῶτε,—  
Ἀγάπη μεγαλόχαρη, καλὴ,  
Μὴ μας ἐσχῆς, λυπήσου μας καὶ τότε.

Καὶ πρόβαλε καὶ δόσε μας φτερά,  
Ἀόρατα φτερά κ' εὐλογημένα,  
Γιὰ νὰ πετοῦμ' αἰώνια,—ὦ χαρὰ!—  
Ἐγὼ νὰ βρισκῶ αὐτὴ κ' ἐκεῖνη ἐμένα.

Κι' ὁ ἓνας ἔσ' ἄλλουνοῦ τὴν ἀγκαλιά,  
Δικὰ Σου Χερουβὶμ κοντὰ ἔς τάστερια,  
Γλυκὰ γλυκὰ ν' ἀλλάζουμε φιλιὰ,  
Σχιχτὰ σφιχτὰ νὰ σμίγουμε τὰ χέρια!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

## ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἄνθος τὸ λεγόμενον *mimosa pudica* κλείει τὰ φύλλα του ἐκάστην ἐσπέραν· ἐπὶ τινὰ χρόνον φυλάξωμεν αὐτὸ τὴν νύκτα εἰς μέρος ζωηρῶς φωτιζόμενον, καὶ εἰς ὑπόγειον καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ τινὰ χρόνον νὰ ἐξυπνᾷ τὴν πρωΐαν, μεθ' ὅλον τὸ σκότος καὶ νὰ κοιμᾶται τὴν νύκτα, μεθ' ὅλον φῶς. Ἀλλ' ἐν τέλει ἀποκτᾷ νέας ιδιότητας, καὶ βλέπομεν αὐτὸ κλείειν τὰ φύλλα του τὴν ἡμέραν καὶ ἀνοῖγον αὐτὰ τὴν νύκτα.

Τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτον περὶ Βίσμαρκ διηγεῖται ἡ ἰταλικὴ ἐφημερὶς «Fanfulla», ἀνάμνησιν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀληθῆ τοῦ διπλωματικοῦ σταδίου τοῦ πρίγκιπος.

Ὅτε διωρίσθη πρεσβευτὴς τῆς Πρωσσίας παρὰ τῇ Ὁμοσπονδίᾳ ἐν Φραγκφούρτῃ, κατόκησεν ἐν τινὶ οἰκίᾳ, ἐν ἣ οὐδεὶς ὑπῆρχε κώδων συγκοινωνῶν μετὰ τοῦ κάτω πατώματος ὅπου κατοκεῖ ὁ ὑπηρέτης αὐτοῦ.

—Ἀνάγκη νὰ θέσῃτε ἓνα κώδωνα, παρετήρησεν ὁ πρίγκηψ εἰς τὸν οἰκοδεσπότην.

—Τοῦτο δὲν περιλαμβάνεται εἰς τοὺς ὁρους τῆς μι-